

Lluís de Montsià i Vicent Garcia. El despertar

El passat mes de setembre, els rapitens hem celebrat el retrobament amb sis personatges, per la seva vàlua humana i intel·lectual, cadascun en la seva activitat, que van destacar tant a la Ràpita com a la Barcelona dels anys 30 del segle passat. Era del tot necessari i urgent que la ciutat els fes un homenatge, perquè no solament les noves generacions esessin ressò d'aquestes personalitats que en un moment de la història de la Ràpita van aportar la seva experiència en diversos camps de la cultura, tot i que per raons professionals fàcilment comprensibles es van establir a Barcelona, sense perdre les seves arrels, i viatjant cap a la Ràpita quan ho consideraven adient. Dels sis—Beltran, Arbó, Masot, Torné, Cartanyà i Garcia Anguera— tres van optar per la literatura i el periodisme, però m'he decidit pels *oblidats*, tot i que van tenir un destacat protagonisme, local i comarcal, a primeries del segle XX, fins a l'esclat de la Guerra Civil: Lluís de Montsià i Vicent Garcia Anguera. La figura de Sebastià Juan Arbó és tan coneguda i estimada, convertida actualment en un dels grans clàssics catalans del segle XX, que pels seus mèrits, personals i intel·lectuals, no cal insistir-hi en

aquest article, i em centraré en els altres dos. Quan Paco Carles, fa uns mesos, em va demanar un treball sobre Lluís de Montsià per incloure'l en un llibre sobre la Mare de Déu de la Ràpita vaig rellegir novament els dos volums que el nostre ajuntament, en el seu dia, va tenir l'encert de publicar. Això em va portar no solament des de la distància i la perspectiva que dona el temps a estudiar la seva poesia en un context determinat de la nostra història, sinó la relació que havia mantingut amb els seus companys de generació, tant a la Ràpita com a Tortosa, i quina havia estat la seva projecció personal en la segona i tercera dècada del segle passat. Això també em va dur a comparar la seva poesia amb altres coetanis d'aquella època—en ocasions, les comparacions no solament no són odioses; ans al contrari, enriquidores i il·luminadores— i em vaig quedar estupefacte, bocobadat i entusiasmat del que anava descobrint. Un home interessat pels esdeveniments de la nostra terra, tenint consciència en aquells anys del que representaven les Terres de l'Ebre en el conjunt de Catalunya, situant un dels seus eixos en l'habilitació del port dels Alfares per a donar sortida, mitjançant

el ferrocarril, de l'Aragó al mar. Així mateix, la seva poesia supera en molt la feta en aquella època per prohoms literaris barcelonins, aportant un plus d'estima a la terra rapitenca, acompanyada no solament de religiositat—quelcom habitual en aquells temps—sinó pel seu elevat nivell intel·lectual, sempre tenint el catalanisme i Catalunya com una de les seves prioritats. Les paraules d'Arbó són prou eloqüents: "Joan Torné no és solament el poeta de la nostra terra, que és, al meu judici i per la meua inclinació, el seu títol millor; és també l'investigador infatigable i lúcida de la història del nostre poble, el defensor acèrrim dels seus interessos; en una paraula, l'enamorat de la nostra terra, perquè tot això vol dir només amor; i ja se sap que dir poeta és dir enamorat en el sentit més pur i més noble de la paraula". He d'agrair, també, al meu amic i escriptor Emigdi Subirats, els seus treballs sobre Lluís de Montsià i la seva època en el context de la Tortosa de principis de segle XX, que han estat molt importants per al rescat d'aquest poeta rapitenc.

Vicent Garcia Anguera, un altre home de lletres, capdavanter en tots els moviments culturals del seu

Eduardo Sánchez
cronista cultural

temps, advocat i periodista, va exercir de cònsol a Barcelona, assessorant tots aquells que necessitessin la seva ajuda; un dels grans amics d'Arbó a l'arribada d'aquest a la Ciutat Comtal, introduint-lo a l'Ateneu Barcelonès i fent de traductor literari per a l'editor Josep Janés; un dels fundadors del periòdic *La Veu del Montsià*, ànima constant i fidel de les iniciatives culturals d'aquells anys. Un personatge imprescindible de la cultura rapitenca.

Dos homes, en fi, que reclamen el seu lloc en la història local i comarcal de l'Ebre. Avui, quan la crisi econòmica i moral d'Occident està escombrant la nostra civilització, és bo recordar aquells que en altres temps foren clàssics i que des del fons de la Història clamen per sortir novament a la llum. La Ràpita, recentment, ha dedicat unes jornades a la Generació de 1930, que des del passat volen projectar-se en el present amb dignitat i orgull.

A la xarxa

Toni Espanya (PSC).

<http://toniespanya.blogspot.com.es/2012/09/manel-ferre-puja-la-contribucio-del.html>

«Manel Ferré necessita mantindre la despesa anual als nivells de "sempre" per aguantar els compromisos polítics que tan bons resultats electorals li han donat des de fa 26 anys. Una extensa xarxa de favors i compra de voluntats que es sustenta amb un pressupost anual de 20 milions d'euros.»

Nació Digital

<http://www.naciodigital.cat/noticia/47130/barack/obama/dret/autodeterminacio/universal>

Barack Obama: «El dret a l'autodeterminació és universal.»

Xavier Vidal-Folch article a *El País*

http://elpais.com/elpais/2012/09/24/opinion/1348513757_595132.html
«Catalunya és identificable com a tal; Espanya no ho és sense Catalunya: s'hi resistiria amb afany numantí.»